

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา เรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวสันตุ อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาใช้ ทฤษฎีและแนวความคิดต่อไปนี้มาเป็นแนวทางและกรอบในการศึกษา

1. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น
3. มาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มาตรฐานขั้นพื้นฐาน)
4. องค์การบริหารส่วนตำบล
5. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวสันตุ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

1. ความหมายของการปกครองท้องถิ่น
การปกครองท้องถิ่นนั้นเป็นรูปแบบการปกครองที่ได้กำหนดให้ส่วนท้องถิ่นได้มีการ ดำเนินการบริหารตามเจตนารมณ์ของคนในท้องถิ่น มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

สมพงษ์ เกษมสิน (2531 : 140) ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง ส่วนการปกครองของประเทศหรือรัฐซึ่งมีหน้าที่ที่สำคัญ รับผิดชอบในการดำเนินการเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับประชาชนในท้องที่หรือในขอบเขตแห่งใดแห่ง หนึ่งโดยเฉพาะ และเป็นการที่สมควรที่จะมอบเรื่องดังกล่าวให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็น ผู้บริหาร โดยมีฐานะเป็นรองจากการบริหารของรัฐบาลในส่วนกลาง

ทวี พันธุวสิฎฐ์ (2537 : 108) ได้อธิบายความหมายการปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองตนเองของชุมชนที่มีองค์การเกิดขึ้น ทำหน้าที่ในพื้นที่ที่กำหนดมีอำนาจ ในการบริหารงานมีอำนาจในการวินิจฉัยตัดสินและมีสภาของท้องถิ่นเป็นองค์กรที่สำคัญ

วิญญู อังคนารักษ์ (2514 : 10 - 11) ให้ความหมายไว้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองในรูปลักษณะการกระจายอำนาจบางอย่าง ซึ่งรัฐบาลมอบหมายให้ท้องถิ่นทำเอง เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสปกครองและบริหารท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ให้ดำเนินไปอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลตรงกับความต้องการของประชาชนโดยมีงบประมาณของตนเอง และมีอิสระในการบริหารพอสมควร

พรชัย เทพปัญญา (2541 : 1) ได้ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น คือ อำนาจหน้าที่ ที่จะกำหนด และการบริหารกิจการภายในเขตพื้นที่ ที่กำหนด และอาณาเขตของพื้นที่ที่อยู่นี้อยู่ภายในประเทศ และมีขนาดเล็กกว่าประเทศ และได้อธิบายเพิ่มเติมว่าการปกครองท้องถิ่น คือ การบริหารทางการเมืองของหน่วยย่อยทางพื้นที่ และประชาชนของประเทศซึ่งมีขนาดเล็กที่สุด

ลิขิต ธีรเวคิน (2548 : 36) ให้ความหมายการปกครองท้องถิ่นว่า เป็นการปกครองโดยวิธีการซึ่งหน่วยการปกครองในท้องถิ่น ได้มีการเลือกตั้งผู้ทำหน้าที่ปกครอง โดยอิสระและได้รับอำนาจโดยอิสระ โดยความรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้โดยปราศจากการควบคุมของหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนกลาง แต่การปกครองท้องถิ่นยังอยู่ภายใต้บังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ

จากความหมายของคำว่า การปกครองท้องถิ่นข้างต้น สรุปได้ว่าการปกครองท้องถิ่น หมายถึงการปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนดำเนินการปกครองตนเอง โดยให้มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารพัฒนาและให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่ องค์การปกครองท้องถิ่นดังกล่าว มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ตัดสินใจ และการดำเนินกิจกรรมภายในขอบเขตของกฎหมายที่กำหนด ภายในท้องถิ่นของตนเองเท่านั้นและหน่วยการปกครองท้องถิ่นนี้ต้องอยู่ในความดูแลของรัฐบาล

2. ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การพัฒนานั้นมีหลากหลายรูปแบบ การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอีกส่วนสำคัญในการพัฒนา โดยมีความสำคัญดังนี้

2.1 ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาประชาธิปไตย มี 5 ประการ (พูนศักดิ์ วาณิชวิเศษกุล, 2532 : 56)

2.1.1 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถาบันให้การศึกษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน กล่าวคือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นภาพจำลอง

ของระบบการเมืองของชาติมีกิจกรรมทางการเมืองโดยเฉพาะการเลือกตั้ง เป็นการชักนำให้คนในท้องถิ่นได้ เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง เป็นการฝึกหัดการตัดสินใจทางการเมือง

2.1.2 การสร้างประชาธิปไตยที่มั่นคงจะต้องเริ่มจากการสร้างประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นก่อน เพราะการพัฒนาการเมืองในวงกว้างจะนำไปสู่ความเข้าใจการเมืองในระดับชาติโดยง่าย

2.1.3 การปกครองท้องถิ่นจะทำให้ประชาชนเกิดความรู้แจ่มแจ้งทางการเมือง (Political Maturity) กล่าวคือ ประชาชนรู้ถึงวิธีการเลือกตั้ง การตัดสินใจการบริหารการเมืองท้องถิ่น การต่อสู้แข่งขันกันตามวิถีทางการเมือง ทำให้เกิดการรวมกลุ่มทางการเมืองในที่สุด

2.1.4 การปกครองท้องถิ่น ทำให้เกิดการเข้าสู่วิถีทางการเมืองของประชาชน ด้วยเหตุที่การเมืองท้องถิ่นมีผลกระทบต่อประชาชนโดยตรงและใกล้ชิด เกี่ยวพันกับการเมืองระดับชาติ หากมีกิจกรรมทางการเมืองเกิดขึ้นอยู่เสมอก็จะทำให้เกิดความตื่นตัวมีชีวิตชีวาต่อการปกครองท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นจะมีความเกี่ยวพันและเข้าสู่ระบบการเมืองตลอดเวลา

2.1.5 การเมืองท้องถิ่นเป็นเวทีสร้างนักการเมืองระดับชาติ นักการเมืองท้องถิ่นผ่านการเรียนรู้ทางการเมืองในท้องถิ่น ทำให้คุณภาพนักการเมืองระดับชาติสูงขึ้น ด้วยเหตุที่ได้รับความนิยมศรัทธาจากประชาชนจึงทำให้ได้รับการเลือกตั้งในระดับสูงขึ้น

2.2 ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นพื้นฐาน (ชวงส์ ฉายะบุตร, 2539 : 20) ได้สรุปไว้ดังนี้

2.2.1 การปกครองท้องถิ่น คือ รากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (Basic Democracy) เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวข้องกันกับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบ และห่วงหาพันต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัย อันจะนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบประชาธิปไตยในที่สุดโดยประชาชนใช้ดุลพินิจในการเลือกผู้แทนที่เหมาะสม สำหรับผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปบริหารกิจการของท้องถิ่น ประชาชนจึงเกิดความคุ้นเคยในการใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ซึ่งนำมาสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับชาติต่อไป

2.2.2 การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง (Self Government) กล่าวคือ การปกครองตนเองมิใช่การปกครองอันเกิดจากคำสั่งเบื้องบน แต่

เกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆเอง โดยการเลือกบุคคลขึ้นมาบริหารงานของท้องถิ่นเอง ซึ่งถือว่าเป็นการปกครองตนเองโดยประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

2.2.3 การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลาง หลักการสำคัญของหลักการกระจายอำนาจ เนื่องจากรัฐบาลมีความจำเป็นบางประการ ดังนี้

1) ภารกิจของรัฐบาลมีกว้างขวาง และนับวันจะขยายเพิ่มมากขึ้นมีความซับซ้อนมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากภารกิจของกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ตลอดจนงบประมาณที่ใช้ในภารกิจดังกล่าวเพิ่มขึ้นทุกปี

2) รัฐบาลมีอาจดำเนินการในการตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึง เพราะแต่ละท้องถิ่นย่อมมีปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกัน การแก้ปัญหาหรือจัดบริการ โครงการในท้องถิ่นในรูปแบบซึ่งเหมือนกันย่อมไม่บังเกิดผลสูงสุด เนื่องจากท้องถิ่นย่อมรู้ถึงปัญหาและเข้าใจปัญหาได้ดีกว่าผู้อื่น ซึ่งไม่ได้อยู่ในท้องถิ่นนั้น ประชาชนในท้องถิ่นจึงเป็นผู้ที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นมากที่สุด

3) กิจการบางอย่างเป็นเรื่องเฉพาะท้องถิ่นนั้น ไม่เกี่ยวกับท้องถิ่นอื่น และไม่มีส่วนได้เสียต่อประเทศโดยรวม จึงเป็นการสมควรที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการดังกล่าวเองจะเห็นได้ว่าหากไม่มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลจะต้องรับภาระดำเนินการทุกอย่าง และไม่แน่ใจว่าจะสนองความต้องการท้องถิ่นถูกจุดหรือไม่ ซึ่งหากในท้องถิ่นดำเนินการเองแล้วภาระรัฐบาลจะผ่อนคลายไป รัฐบาลจะทำหน้าที่เพียงดูแลเท่าที่จำเป็นเท่านั้น เพื่อให้ท้องถิ่นมีมาตรฐานในการดำเนินงานยิ่งขึ้น

2.2.4 การปกครองท้องถิ่นสามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นได้ตรงเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ เนื่องจากแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างทั้งทางภูมิศาสตร์ทรัพยากร ประชากร ปัญหาและความต้องการ ผู้ที่จะให้บริการและแก้ไขปัญหาได้ตรงจุดและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนจึงเป็นผู้รู้ถึงสภาพดังกล่าวเป็นอย่างดีการบริหารงานจึงเป็นไปด้วยความรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

2.2.5 การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองของประเทศในอนาคต เพราะนักการเมืองท้องถิ่นย่อมเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมือง การเลือกตั้งมีทักษะในการบริหารงานท้องถิ่นตลอดจนได้รับการสนับสนุนจากประชาชนท้องถิ่นซึ่งเป็นพื้นฐานที่สามารถส่งผลให้ประสบผลสำเร็จในการเมืองระดับชาติ

2.2.6) การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเองทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งการพัฒนาชนบทที่ผ่านมาประชาชนขาดการมี

ส่วนร่วมอย่างเต็มที่ การพัฒนาชนบทจะสัมฤทธิ์ผลได้นั้นต้องมาจากการริเริ่มช่วยเหลือตนเองของท้องถิ่น ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมแรงกัน โดยอาศัยโครงสร้างความอิสระในการปกครองตนเอง ซึ่งถ้าหากมีการกระจายอำนาจอย่างแท้จริงแล้วท้องถิ่นจะเกิดการพึ่งตนเองได้

2.3 การปกครองท้องถิ่นจึงมีความสำคัญหลายประการดังนี้

(พีรสิทธิ์ คำนวนคิดปี. 2543 : 95)

2.3.1 การปกครองท้องถิ่นจะช่วยให้การแก้ปัญหาการปกครองสัมฤทธิ์ผลอย่างแท้จริง เพราะประชาชนรู้ปัญหาและเป็นผู้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น และการแก้ปัญหานั้นย่อมได้ผล เพราะประชาชนรู้ปัญหาดีกว่าบุคคลอื่นเนื่องจากใกล้ชิดเหตุการณ์

2.3.2 การที่ประชาชนมีส่วนร่วม ในการปกครองท้องถิ่นของตนเองเท่ากับการฝึกฝนรู้จักการเรียนรู้การปกครองระดับชาติไปในตัว กล่าวอีกนัยหนึ่งการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนให้ประชาชนเรียนรู้การปกครองระดับชาติซึ่งอำนวยในการพัฒนาการทางการเมืองไปในตัว

2.3.3 การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระทางด้านการเงินและกำลังเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลไปได้ส่วนหนึ่ง

2.3.4 การปกครองท้องถิ่นที่เข้มแข็งและบริหารงานมีประสิทธิภาพจะทำให้ประชาชนมีความรู้สึกเชื่อมั่นและศรัทธาต่อท้องถิ่น ประชาชนจะมีความรู้สึกรู้ว่ามีความผูกพันและมีส่วนได้เสียความสำนึกเช่นนี้จะสร้างสรรค์พลเมืองที่รับผิดชอบ (Responsible Citizens) ให้แก่ประเทศชาติเป็นส่วนร่วม

2.3.5 การปกครองท้องถิ่นเป็นรากแก้วของการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองตนเอง

สรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสำคัญ เนื่องจากการจัดบริการของรัฐบาลให้ตรงกับความต้องการของชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ซึ่งรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยมักจะจัดให้มีการปกครองระดับท้องถิ่นขึ้น ทั้งนี้ ถือได้ว่าเป็นการกระจายอำนาจการปกครองบางประการให้ท้องถิ่นดำเนินการเอง เพื่อสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนได้สูงสุด

3. องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่น เป็นรูปแบบการปกครองที่ได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยมีนักวิชาการได้ อธิบายองค์ประกอบไว้ ดังนี้

3.1 องค์ประกอบของระบบการปกครองท้องถิ่น อธิบายไว้ ดังนี้ (อุทัย หิรัญโต. 2543 : 22)

3.1.1 สถานะตามกฎหมาย (Legal Status) หมายความว่า หากประเทศใด กำหนดเรื่องการปกครองท้องถิ่น ไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นในประเทศ นั้นจะมีความเข้มแข็งกว่าการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ ในรัฐธรรมนูญนั้น เป็นการแสดงให้เห็นว่าประเทศนั้นมีนโยบายที่จะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

3.1.2 พื้นที่และระดับ (Area and level) ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนด พื้นที่ และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหลายประการ เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ เชื้อชาติและความสำคัญในการปกครองตนเองของประชาชนจึงมีกฎเกณฑ์ที่จะกำหนดพื้นที่ และระดับหน่วยการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 2 ระดับ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ สำหรับขนาดของพื้นที่ จากการศึกษาขององค์การสหประชาชาติ โดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม (UNESCO) องค์การอนามัยโลก (WHO) และสำนักกิจการสังคม(Bureau of Social Affair) ได้ ให้ความเห็นว่า หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่สามารถให้บริการและบริหารอย่างมีประสิทธิภาพได้ ควรมีประชากรประมาณ 50,000 คน แต่ยังมีปัจจัยอื่นที่ต้องพิจารณาด้วย เช่น ประสิทธิภาพในการบริหารรายได้ และบุคลากร เป็นต้น

3.1.3 การกระจายอำนาจและหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมือง และการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ

3.1.4 องค์กรณีบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลาง หรือรัฐบาลแห่งชาติมีขอบเขตการปกครองพื้นที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบายออก กฎข้อบัญญัติ ควบคุม ให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้นๆ

3.1.5 การเลือกตั้ง สมาชิกองค์การ หรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับเลือกตั้ง จากประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครองของประชาชน โดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

3.1.6 อิสระในการปกครองตนเองสามารถใช้ดุลพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการภายในขอบเขตของกฎหมายโดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง และไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานทางราชการ

3.1.7 งบประมาณของตนเองมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

3.1.8 การควบคุมดูแลของรัฐเมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วยังคงอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐเพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชน โดยส่วนรวม โดยการมีอิสระเต็มที่ที่เกี่ยวข้องหมายถึงเฉพาะอิสระในการดำเนินการเท่านั้น เพราะมีฉะนั้นแล้วท้องถิ่นจะกลายเป็นรัฐอิสระ รัฐจึงต้องสงวนอำนาจในการควบคุมดูแล

3.2 องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น ประกอบด้วย (ทวี พันธุวาสิฎฐ์, 2537 : 100)

3.2.1 มีฐานะเป็นนิติบุคคลจัดตั้งขึ้น โดยกฎหมายเป็นอิสระจากรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลแห่งชาติ และมีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน

3.2.2 มีอำนาจอิสระในการบริหารงานและสามารถใช้ดุลพินิจของตนเองในการวินิจฉัยปัญหาต่างๆ รวมทั้งกำหนดนโยบาย

3.2.3 มีงบประมาณของตนเองโดยมีอำนาจเก็บภาษีและรายได้อื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

3.2.4 คณะผู้บริหารท้องถิ่นได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้นทั้งหมดหรือบางส่วน

จากแนวคิดดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การเป็นนิติบุคคล มีสภาและผู้บริหารระดับท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งตามหลักการที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มีความอิสระในการปกครองตนเองมีเขตการปกครองที่ชัดเจนและเหมาะสม มีงบประมาณรายได้ ของตนเองอย่างเพียงพอ

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น

1. ความหมายของความคิดเห็น

ปทานุกรมสังคมวิทยา (ราชบัณฑิตยสถาน, 2532 : 246) ได้บัญญัติคำว่าความคิดเห็นซึ่งตรงกับคำว่า (Opinion) ในภาษาอังกฤษไว้ว่า หมายถึง

1.1 ข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นจริงจากการใช้ปัญญาความคิดประกอบ ถึงแม้จะไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไปก็ตาม

1.2 ทักษะหรือประมาณการเกี่ยวกับปัญญา หรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง

1.3 คำแถลงที่ยอมรับนับถือกันว่า เป็นผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อปัญหาที่มีผู้นำมาขอปรึกษา

คำว่า ความคิดเห็น มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่าทัศนคติ ซึ่งมีคำอธิบายไว้ว่าคือ แนวโน้มที่บุคคลได้รับมา หรือเรียนรู้มา และกลายเป็นแบบอย่างในการแสดง ปฏิกริยา สนับสนุน หรือเป็นปฏิปักษ์ต่อบางสิ่งบางอย่าง หรือต่อบุคคลบางคน

สุโท เจริญสุข (2525:58-59) ความคิดเห็น หมายถึง สภาพความรู้สึกทางด้านจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์ และการเรียนรู้ของบุคคล อันเป็นผลให้บุคคลมีความคิดต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในลักษณะที่ชอบ ไม่ชอบ หรือเฉยๆ

จำลอง เงินดี (2534 : 2) ให้ความหมายของความคิดเห็นว่าเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดในลักษณะที่ไม่ลึกซึ้งเหมือนทัศนคติ ความคิดเห็นนั้นอาจกล่าวได้ว่าเป็นการแสดงออกของทัศนคติก็ได้ สังเกตและวัดได้จากคน แต่ส่วนที่แตกต่างไปจากทัศนคตินั้นเจ้าตัวอาจจะตระหนักก็ได้

ศรีสมบุรณ์ เข้มกมล (2538 : 47) ให้ความหมายความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกด้านความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ด้วยการพูด การเขียน โดยมีพื้นฐานความรู้เดิม ประสบการณ์ที่บุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ด้วยการพูด การเขียน โดยมีพื้นฐานความรู้เดิม ประสบการณ์ที่บุคคลได้รับตลอดจนสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้น ได้รับเป็นหลักในการแสดงความคิดเห็น

หลวงวิเชียร แพทยาคม กล่าวว่าความคิดเห็น (Opinion) กับทัศนคติ (Attitude) มักจะถูกใช้สลับกันได้เสมอทัศนคติ มักจะหมายถึงความพยายามที่จะทำซึ่งเกี่ยวข้องกับอุปนิสัย และพฤติกรรม ส่วนความคิดเห็นเป็นเพียงคำพูดและเครื่องหมายแต่ทุกคราวที่พูดถึงการทดสอบทัศนคติมักหมายถึงความเห็นด้วย (โกศัย วงศ์อนันต์นนท์, 2539 : 13)

โกศัย วงศ์อนันต์นนท์ (2539 : 4) ให้ความหมายความคิดเห็นว่าเป็น การแสดงออกทาง ด้านความรู้สึกหรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ซึ่งอาจเกิดจากการประเมินผลสิ่งนั้นหรือเหตุการณ์นั้น โดยมีอารมณ์ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมในขณะนั้นเป็นพื้นฐานการแสดงออก ซึ่งอาจจะถูกต้องหรือไม่ก็ตาม จะได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่น ก็ได้ ความคิดเห็นนี้อาจจะเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา การแสดงความคิดเห็นอาจทำได้ด้วยคำพูดหรือการเขียนก็ได้

รวัชชัย นาคฤทธิ (2540 : 9) ความคิดเห็น เป็นการแสดงออกด้านความรู้สึกความเชื่อต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งจากการใช้สติปัญญาความรู้ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้นเป็นส่วนช่วยในการแสดงความคิดเห็นซึ่งอาจเป็นการพูดและการเขียน อาจจะถูกต้องหรือไม่ก็ได้ และอาจจะได้การยอมรับหรือไม่รับก็ได้เช่นกัน ความคิดเห็นนี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา สถานการณ์หรือเมื่อมีข้อเท็จจริงปรากฏขึ้นมา

อัจฉรา กลิ่นสุคนธ์ (2540 :10) สรุปความคิดเห็นหมายถึงความรู้สึกของบุคคล สิ่งของหรือสถานการณ์ในช่วงเวลาหนึ่ง อาจเป็นการแสดงออกทางบวกหรือทางลบก็ได้

สวนา พรพัฒน์กุล (2542 : 10 - 11) กล่าวว่าความคิดเห็น เป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึกที่เกิดกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นความรู้สึกที่ขึ้นอยู่กับจิตใจของเฉพาะบุคคลซึ่งอาจเป็นไปในทางที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ ปัจจัยที่ทำให้บุคคลมีความคิดเห็นแตกต่างกันขึ้นอยู่กับพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ในการทำงาน สภาพแวดล้อม ฯลฯ และการมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบซึ่งการแสดงออกเช่นนี้อาจได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธก็ได้

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 (2546 : 231) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นหมายถึง ความเชื่อ การตัดสินใจ ความรู้สึกประทับใจที่ไม่ได้มาจากการพิสูจน์หรือซึ่งนำหน้ากว่าเป็นการถูกต้องหรือไม่

โคลซา (Kolasa) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของแต่ละบุคคล ในอันที่จะพิจารณาถึงข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเป็นการประเมินในสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากสถานการณ์สิ่งแวดล้อมต่างๆ หรือเป็นการตอบสนองสิ่งเร้าที่ได้รับอิทธิพลมาจากความโน้มเอียง (ณรงค์ สินสวัสดิ์ 2534 : 15)

สรุปได้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ความเชื่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยอาศัยความรู้ ประสบการณ์ สิ่งแวดล้อมมาประกอบกับความเชื่อนั้นๆ ซึ่งอาจจะแสดงออกหรือไม่แสดงออกก็ได้ และอาจจะเป็นไปในแนวทางใดแนวทางหนึ่งก็ได้ อาจเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

จำเรียง ภาวจิตร (2536 : 249) ได้กล่าวถึง อิทธิพลของความคิดเห็นว่าขึ้นอยู่กับกลุ่มทางสังคมในหลายประการคือ

ภูมิหลังทางสังคม หมายถึง กลุ่มคนที่มีภูมิหลังที่แตกต่างกัน โดยทั่วไปจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันไปด้วยเช่น ความคิดเห็นระหว่างผู้เยาว์กับผู้สูงอายุ ชาวเมืองกับชาวชนบท ผู้มีรายได้น้อยกับผู้มีรายได้สูง

กลุ่มอ้างอิง หมายถึง การที่คนเราจะคบหาสมาคมกับใคร หรือกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดแก่ผู้ใด หรือการกระทำที่คำนึงถึงอะไรบางอย่างร่วมกัน หรืออ้างอิงกันได้ เช่น ประกอบอาชีพอย่างเดียวกัน การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือสมาคมเดียวกัน เป็นต้น ส่วนเหล่านี้ย่อมมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้นด้วย

กลุ่มกระตุ้นหรือรื้อฟื้น หรือกลุ่มเฉื่อยชา หมายถึง การกระทำใดที่ก่อให้เกิดความกระตุ้นหรือรื้อฟื้นเป็นพิเศษ อันจะก่อให้เกิดกลุ่มผลประโยชน์ขึ้นมาได้ ย่อมส่งผลต่อการจูงใจให้บุคคลที่เป็นสมาชิกเหล่านั้นมีความคิดเห็นที่คล้อยตามได้ ไม่ว่าจะให้คล้อยตามในทางที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ตามในทางตรงกันข้าม กลุ่มที่เฉื่อยชาจะไม่มีอิทธิพลต่อสมาชิกมากนัก

2.1 ความคิดเห็นเกิดจากอิทธิพล 2 ประการ

โพเตอร์ (Foster) กล่าวว่า ความคิดเห็นเกิดจากอิทธิพล 2 ประการ คือ (จिरायु त्रप्यंसिन, 2540 : 14 – 15)

2.1.1 ประสบการณ์ (Experiences) ที่มีต่อสิ่งของ บุคคล หรือหมู่คณะ เรื่องราวต่างๆ หรือสถานการณ์ความคิดเห็น คู่ขนาน อาจถือได้ว่าเป็นประสบการณ์ตรง และจากการได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็นรูปถ่าย หรืออ่านจากหนังสือ โดยไม่พบเห็นจากของจริง ถือว่าเป็นประสบการณ์ทางอ้อม

2.1.2 ระบบค่านิยมและการตัดสินใจค่านิยม (Value system and judgement) เนื่องจากกลุ่มชนแต่ละกลุ่ม มีค่านิยมและการตัดสินใจค่านิยมไม่เหมือนกัน แต่ละคนจึงมีความคิดเห็นต่อสิ่งที่เกี่ยวข้องแตกต่างกัน

2.2 อิทธิพลต่อความคิดเห็น

สุรางค์ จันทน์เอม (2529 : 30) ระบุว่าอิทธิพลต่อความคิดเห็น เป็นการรวมเอาสิ่งของต่างๆ หลายๆ อย่างเข้าด้วยกัน เช่น

2.2.1 ความรู้ความเข้าใจ (Cognitive component) คือ ประสบการณ์ต่อวัตถุ สถานการณ์ ทำให้เกิดความรู้ ความคิดเห็น หรือความเชื่อ

2.2.2 ความรู้สึกหรืออารมณ์ (Affective component) ซึ่งเป็นผลจากความรู้ ความเข้าใจ

2.2.3 พฤติกรรมหรือแนวโน้มในการแสดงออก (Behavior tendency) เป็นความพร้อมของบุคคลที่จะแสดงออกตามความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และอารมณ์ที่มีต่อวัตถุ บุคคล หรือสถานการณ์

2.3 ขั้นตอนของความคิดเห็น

แมก กรุย (McGuire) ได้อธิบายขั้นตอนของความคิดเห็นว่า ประกอบไปด้วยขั้นตอนต่างๆ 5 ขั้นตอน คือ (พจนานุกรม ชมเดือน. 2540 : 24)

2.3.1 การใส่ใจ การให้ความสนใจต่อสิ่งต่างๆ

2.3.2 การเข้าใจ การได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเกิดความรู้

2.3.3 การมีสิ่งใหม่เกิดขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงสภาวะการณ์เกิดขึ้นสภาวะการณ์

ปกติ

2.3.4 การเก็บเอาไว้ การเก็บข้อมูล ความรู้ ความเข้าใจ และความรู้สึกเอาไว้

2.3.5 การกระทำเป็นการแสดงพฤติกรรมออกมาให้ปรากฏแก่สาธารณชน

ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของความคิดเห็นจะเกิดขึ้นครบทุกขั้นตอน ส่วนการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นเกิดขึ้นในขั้นตอนที่ 1-4 จากแนวคิดของ แมก กรุย ที่กล่าวมาจะเห็นว่า การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและความคิดเห็นนั้น มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันประการหนึ่งก็คือ ก่อนที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงนั้นจะมีการได้รับข้อมูลใหม่ หรือข่าวสารใหม่ๆ ซึ่งข้อมูลข่าวสารนี้อาจมาจากบุคคลอื่น หรือสื่อมวลชนต่างๆ นั่นเอง

2.4 ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็น

จिरาญุ ทร์พยัสลิน (2540: 19 -20) ได้สรุปปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นครั้งนี้ความคิดเห็นเป็นเรื่องของแต่ละบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่จำเป็นต้องคล้ายกันหรือเหมือนกันเสมอไป ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยขั้นพื้นฐานของแต่ละบุคคลที่ได้รับอิทธิพลต่อการแสดงออกในเรื่องนั้นๆ ปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็นไว้พอสรุปได้ ดังนี้

2.4.1 ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย (Genetic physiological factors) จากการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านพันธุกรรมจะมีผลต่อระดับความก้าวร้าวของบุคคลและจะมีผลต่อการศึกษา ทัศนคติหรือความคิดเห็นของบุคคลนั้นๆ ได้ ส่วนปัจจัยด้านสรีระ เช่น อายุ ความเจ็บป่วยและผลที่เกิดจากยาเสพติดจะมีผลต่อความคิดเห็นและทัศนคติของบุคคล

2.4.2 ประสบการณ์ของบุคคลโดยตรง (Direct personal experience) คือ บุคคลได้รับความรู้สึกและความคิดต่างๆ จากประสบการณ์โดยตรง เป็นการกระทำหรือได้พบเห็นต่อสิ่งต่างๆ โดยตนเองทำให้เกิดทัศนคติ หรือความคิดเห็นจากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับ

2.4.3 อิทธิพลจากครอบครัว (Personal influence) เป็นปัจจัยบุคคลเมื่อเป็นเด็กจะได้รับอิทธิพลจากการเลี้ยงดูอบรมของพ่อแม่และครอบครัว

2.4.4 ทักษะคิดและความคิดเห็นต่อกลุ่ม (Group determinants of attitude) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นหรือทัศนคติของแต่ละบุคคลเนื่องจากบุคคลจะต้องมีสังคมและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้นความคิดเห็นและทัศนคติต่างๆ จะได้รับการถ่ายทอดและมีแรงกดดันจากกลุ่ม

2.4.5 สื่อมวลชนคือสิ่งต่างๆ ที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของเรา ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคล

2.5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแสดงความคิดเห็น

ออสแคมป์ (Oskamp) ได้สรุปถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแสดงความคิดเห็นไว้ดังนี้ (สมพงษ์ พงษ์พานิช 2544 : 7)

2.5.1 ปัจจัยทางพันธุกรรม หรือสรีระ เกี่ยวกับอวัยวะต่างๆ ของบุคคลที่ใช้รับรู้หรือความผิดปกติของอวัยวะ ความบกพร่องของอวัยวะ ซึ่งมีผลต่อความคิดเห็นที่ดีหรือไม่ดีของบุคคลภายนอก

2.5.2 ประสบการณ์ตรงของบุคคล บุคคลได้พบเห็นหรือประสบการณ์ของตนเองจะก่อให้เกิดความฝังใจ และเกิดความคิดเห็นต่อประสบการณ์ที่ได้พบแตกต่างกัน

2.5.3 อิทธิพลของผู้ปกครอง เมื่อผู้ปกครองได้อยู่ใกล้ชิดกับเด็ก เด็กจะเกิดการเรียนรู้ และได้รับข้อมูลและประสบการณ์จากผู้ใหญ่ ทำให้เกิดอิทธิพลต่อพฤติกรรมและความคิดเห็นของเด็ก

2.5.4 ความคิดเห็นของกลุ่ม เมื่อบุคคลโตขึ้น ย่อมจะมีกลุ่มหรือสังคม ดังนั้น ความคิดเห็นของกลุ่มเพื่อน กลุ่มอ้างอิง หรือการอบรมสั่งสอนจากโรงเรียน หรือหน่วยงานที่มีความคิดเห็นเหมือนกันต่างกัน ย่อมมีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลด้วย

2.5.5 สื่อมวลชน ได้แก่ สื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความคิดเห็นของบุคคล

จากแนวคิดเห็นดังกล่าวสรุปได้ว่า แต่ละบุคคลนั้นสามารถที่จะมีความคิดเห็นที่เหมือนกัน หรือแตกต่างกันออกไปได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ของแต่ละบุคคลซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการแสดงความคิดเห็นของบุคคลนั้นได้

มาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มาตรฐานขั้นพื้นฐาน)

การกำหนดมาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการปรับปรุงครั้งสำคัญในสมัยรัฐบาลทักษิณ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบมาตรฐานการศึกษาตามข้อเสนอของสถานศึกษาเมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2546 โดยกำหนด ให้นำหน่วยงานการศึกษาทุกระดับนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติในการจัดการศึกษาด้านต่างๆให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพในการบริหารจัดการและสามารถให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจึงได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นเพื่อให้สอดคล้อง กับมติคณะรัฐมนตรี และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่กำหนดเกี่ยวกับมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(มาตรฐานขั้นพื้นฐาน)ขึ้นมาตามมาตรฐานนี้กำหนดขึ้นมาจากกรอบมาตรฐานการศึกษาท้องถิ่นเดิม(มถ.) มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษา (สพฐ.) และมาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) มีทั้งหมด 12 มาตรฐาน 43 ตัวบ่งชี้โดยแบ่งออก เป็น 3 ด้าน คือ

มาตรฐานด้านบุคลากร (มาตรฐานที่ 1-4)

มาตรฐานด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (มาตรฐานที่ 5-8)

มาตรฐานด้านผู้เรียน (มาตรฐาน ที่ 9-12)

1. มาตรฐานด้านบุคลากร (มี 4 มาตรฐานคือ มาตรฐานที่1-4)

มาตรฐานที่ 1 ผู้ดูแลเด็กมีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบหมั่นพัฒนาตนเอง เข้ากับชุมชนได้ดี

ตัวบ่งชี้

1. มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน
2. มีความรักเด็ก ขยัน อดทน
3. มีความมุ่งมั่นและอุทิศตน ในการสอนและพัฒนาผู้เรียน
4. กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษาปฐมวัย/การศึกษาอนุบาลหรือจบ

การศึกษาระดับปริญญาตรีทางการปฐมวัย/การศึกษาอนุบาลหรือเทียบเท่าขึ้นไป

5. หมั่นพัฒนาตนเองหรือแสวงหาความรู้เพิ่มเติม

มาตรฐานที่ 2 ผู้ดูแลเด็กมีความสามารถในการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้
อย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้

1. มีความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย
2. มีความรู้ความเข้าใจจิตวิทยาและพัฒนาการเด็ก
3. มีความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. มีการประเมินพัฒนาการที่สอดคล้องกับสภาพจริงเหมาะสมตามวัย

มาตรฐานที่ 3 ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณธรรม จริยธรรม มีภาวะผู้นำและมี
ความสามารถในการบริหารจัดการ

ตัวบ่งชี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรมและปฏิบัติตามจรรยาวิชาชีพ
2. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก ผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครอง และชุมชน
3. มีวิสัยทัศน์ และภาวะผู้นำ

มาตรฐานที่ 4 ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็กและผู้เรียนมีคุณภาพเป็นที่
ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน

ตัวบ่งชี้

1. ผู้ปกครองและชุมชนในพื้นที่ตั้งของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความพึงพอใจ
คุณภาพของผู้เรียน
2. ผู้ปกครองและชุมชนในพื้นที่ตั้งของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความพึงพอใจ
ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ดูแลเด็กในการให้คำปรึกษาแนะนำตลอดการช่วยเหลือด้านอื่นๆ
แก่ชุมชนและส่วนรวม

2. มาตรฐานด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (มี 4 มาตรฐานคือ มาตรฐานที่ 5-8)

มาตรฐานที่ 5 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่
เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้

1. ส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ส่งเสริมพัฒนานวัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 6 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย

ตัวบ่งชี้

1. จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการทางสมอง ตอบสนองความสนใจและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน
2. จัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมที่ดีงาม
3. จัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านดนตรี ศิลปะและการเคลื่อนไหว
4. จัดกิจกรรมสืบสานและสร้างสรรค์ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาไทย
5. จัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย

มาตรฐานที่ 7 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมและบริการที่ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน

ตัวบ่งชี้

1. จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนและส่งเสริมประสบการณ์ชีวิตของผู้เรียน
2. มีการให้บริการที่ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน
3. จัดห้องเรียนให้พื้นที่สีเขียว สนามเด็กเล่น และสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี

มาตรฐานที่ 8 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการร่วมมือกันระหว่างบ้าน องค์กรศาสนา สถาบันทางวิชาการองค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้ในชุมชน

ตัวบ่งชี้

1. ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในความสะอาดความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการให้บริการด้านสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ วิชาการและอื่นๆของสถานศึกษาแก่ชุมชน
2. เป็นแหล่งวิทยากรในการให้ความรู้และบริการชุมชน
3. มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

3. มาตรฐานด้านผู้เรียน (มี 4 มาตรฐานคือมาตรฐานที่ 9-12)

มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
ตัวบ่งชี้

1. มีวินัย ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบและปฏิบัติตามข้อตกลงเบื้องต้น
2. มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
3. ประหยัด ใช้สิ่งของส่วนตน และส่วนรวมอย่างคุ้มค่า
4. มีมารยาท ปฏิบัติตนตามวัฒนธรรม

มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร
ตัวบ่งชี้

1. มีทักษะในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก
2. มีทักษะในการใช้ประสาทสัมผัสที่ 5
3. มีทักษะในการสื่อสารที่เหมาะสมกับวัย
4. มีทักษะในการสังเกตและสำรวจ
5. มีความรู้ในเรื่องตนเอง บุคคลที่เกี่ยวข้อง ธรรมชาติและสิ่งต่างๆรอบตัว

มาตรฐานที่ 11 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี
ตัวบ่งชี้

และผู้อื่น

1. มีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพและป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุต่อตนเอง
2. มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางการตามเกณฑ์
3. มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม
4. ร่าเริงแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน ผู้ดูแลเด็กและผู้อื่น

เคลื่อนไหว

มาตรฐานที่ 12 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และการ

ตัวบ่งชี้

1. สนใจและร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ
2. สนใจและร่วมกิจกรรมด้านดนตรีและการเคลื่อนไหว
3. สนใจและร่วมกิจกรรมการออกกำลังกาย

สรุปได้ว่า การที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดมาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มาตรฐานขั้นพื้นฐาน) เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ถือปฏิบัติเป็นแนวทางที่มาตรฐานกำหนดเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ระดับปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคุณภาพ โดยเท่าเทียมกันและให้ประชาชนยอมรับในการจัดการศึกษาของท้องถิ่น

ในปี พ.ศ.2550 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งได้เริ่มนำมาตรฐานการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(มาตรฐานขั้นพื้นฐาน)มาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการตรวจสอบและประเมินตนเองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขึ้น โดยทำการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาเป็นกรรมการและนักวิชาการศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการออกไปตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ตามศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบและรายงานผลให้ทางกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ ในรูปแบบของรายงานผลการประเมินตนเอง ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งที่เกิดการตื่นตัวในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับปฐมวัยขึ้น และมาตรฐานที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำขึ้นมาสามารถนำไปใช้งานได้จริงเกิดการยอมรับการจัดการศึกษาในระดับท้องถิ่นจากผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษามองเห็นถึงความสำคัญของมาตรฐานการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(มาตรฐานขั้นพื้นฐาน)จึงได้นำมาเป็นกรอบแนวคิดในครั้งนี้โดยนำ แนวนโยบายการพัฒนาของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวสันตติเกี่ยวกับการดำเนินการศูนย์พัฒนาเด็กซึ่งประกอบด้วยด้านบุคลากร ด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและด้านผู้เรียน ซึ่งทั้งหมดถือเป็นปัจจัยนำเข้าที่สำคัญเพื่อนำเข้าไปยังกระบวนการในการประกันคุณภาพศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กในด้านประกันคุณภาพด้านบริหารสถานศึกษา ด้านประกันคุณภาพ ด้านการจัดการจัดการเรียนการสอน และการประกันคุณภาพการพัฒนาชุมชนแหล่งการเรียนรู้เพื่อส่งต่อไปยังผลผลิตที่สำคัญคือคุณภาพของเด็ก ด้านเป็นเด็กดี เก่ง มีความสุขและการยอมรับและพึงใจจากผู้ปกครองเด็กเล็กทั้งระบบนี้ทำให้เกิดประสิทธิผลของการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวสันตติ

แผนภูมิที่ 2 กรอบแนวคิดการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ที่มา : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2550 : 29

องค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้น หลังสุด ถือเป็นหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งรัฐบาลได้กระจายอำนาจ การบริหาร ให้แก่คนในท้องถิ่นให้สามารถมีอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครองการบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินการคลัง และมีหน้าที่อื่นๆ ตามที่มีกฎหมายกำหนด ซึ่งเป็นไปตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (2550 : 112 – 116) หมวด 14 ว่าด้วย การปกครองส่วนท้องถิ่น บัญญัติให้ท้องถิ่นมีอิสระในการบริหารงาน ตามหลักแห่งการ ปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของรัฐบาล ท้องถิ่นใดที่ต้องการปกครองตนเองก็มีสิทธิได้รับ การจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกำหนดอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกัน ซึ่งมีกฎหมายกำหนด โดยจะต้อง คำนึงถึงหลักการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลักสำคัญ

1. ประวัติการก่อตั้ง

กระทรวงมหาดไทยได้ออกคำสั่งที่ 222/2499 เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ.2499 เรื่อง ระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้าน โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งสภาตำบลให้แล้ว เสร็จภายในสามเดือน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานของสภาตำบล และช่วยสร้างความเจริญให้ท้องถิ่น หลังจากนั้นรัฐบาลได้ประกาศพระราชบัญญัติระเบียบ ราชการส่วนตำบล พ.ศ.2499 จัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นเป็นหน่วยราชการบริหารส่วน ท้องถิ่นอย่างสมบูรณ์ คือ มีฐานะเป็นนิติบุคคลมีรายได้และรายจ่ายของตนเอง สามารถดำเนิน กิจการได้อย่างอิสระ องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดตั้งเพียง 59 แห่ง ต้องยุบเลิกไป เพราะ การทำงานไม่มีประสิทธิภาพ (สถาบันดำรงราชานุภาพ และกรมการปกครอง. 2540 : 45)

ในปี พ.ศ.2509 รัฐบาลได้ออกคำสั่งที่ 275 / 2509 เมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ.2509 เรื่อง ระเบียบบริหารราชการตำบลและหมู่บ้าน (ฉบับที่ 2) จัดตั้งสภาตำบลในรูปแบบใหม่ โดยปรับปรุงสภาตำบลให้มีลักษณะคล้ายสภาท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตยรูปแบบใหม่ โดยปรับปรุงสภาตำบลให้มีลักษณะคล้ายสภาท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตยแต่ไม่มีฐานะเป็น นิติบุคคล การดำเนินการไม่ทั่วถึงทั่วประเทศ เนื่องจากมีงบประมาณจำกัดจึงให้ใช้บังคับใช้ เฉพาะบางตำบล ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้ ส่วนตำบลอื่นๆ ให้ใช้ระเบียบบริหารราชการ ส่วนตำบลและหมู่บ้านตามคำสั่ง 222/2499 ต่อมาในปี พ.ศ.2515 คณะปฏิวัติได้ออกประกาศ คณะปฏิวัติที่ 326 เมื่อ วันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ.2515 เพื่อแก้ไขปรับปรุงการจัดระเบียบบริหาร

ของตำบลให้มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับสภาพการณ์ในขณะนั้น โดยตำบลที่จัดระเบียบบริหาร ตามประกาศของคณะปฏิวัติ มีสภาตำบล แต่ไม่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบล และตามประกาศ นี้ได้ยกเลิก พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ.2499 รวมทั้งฉบับที่ 2 พ.ศ. 2509 นอกจากนี้ยังให้ โอนทรัพย์สินหนี้ และสิทธิ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลไปเป็นจังหวัด

เมื่อ พ.ศ.2537 สมัยรัฐบาลนายชวน หลีกภัย ได้ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจัด ระเบียบบริหารส่วนตำบล จึงได้ออกพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 รวมทั้งแก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับ สภาพปัจจุบัน

2. หลักเกณฑ์การจัดตั้ง

ในการจัดตั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นได้มีการจัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภา ตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 จำนวน 617 แห่ง ได้มีการจัดตั้งองค์การบริหาร ส่วนตำบลเพิ่มขึ้นเรื่อยจนถึงปัจจุบันมีจำนวนทั้งสิ้น 6,744 แห่ง ได้มีแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 3 พ.ศ.2542 ได้กำหนดให้มีการยุบรวมองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้ (กรมการปกครอง. 2547 : 19 – 20)

2.1 องค์การบริหารส่วนตำบลอาจรวมกับ องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีเขตติดต่อกันภายในอำเภอเดียวกันได้ ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น

2.2 องค์การบริหารส่วนตำบลอาจรวมกับหน่วยการบริหารราชการ ส่วนท้องถิ่น ที่มีเขตติดต่อกันภายในอำเภอเดียวกัน ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น

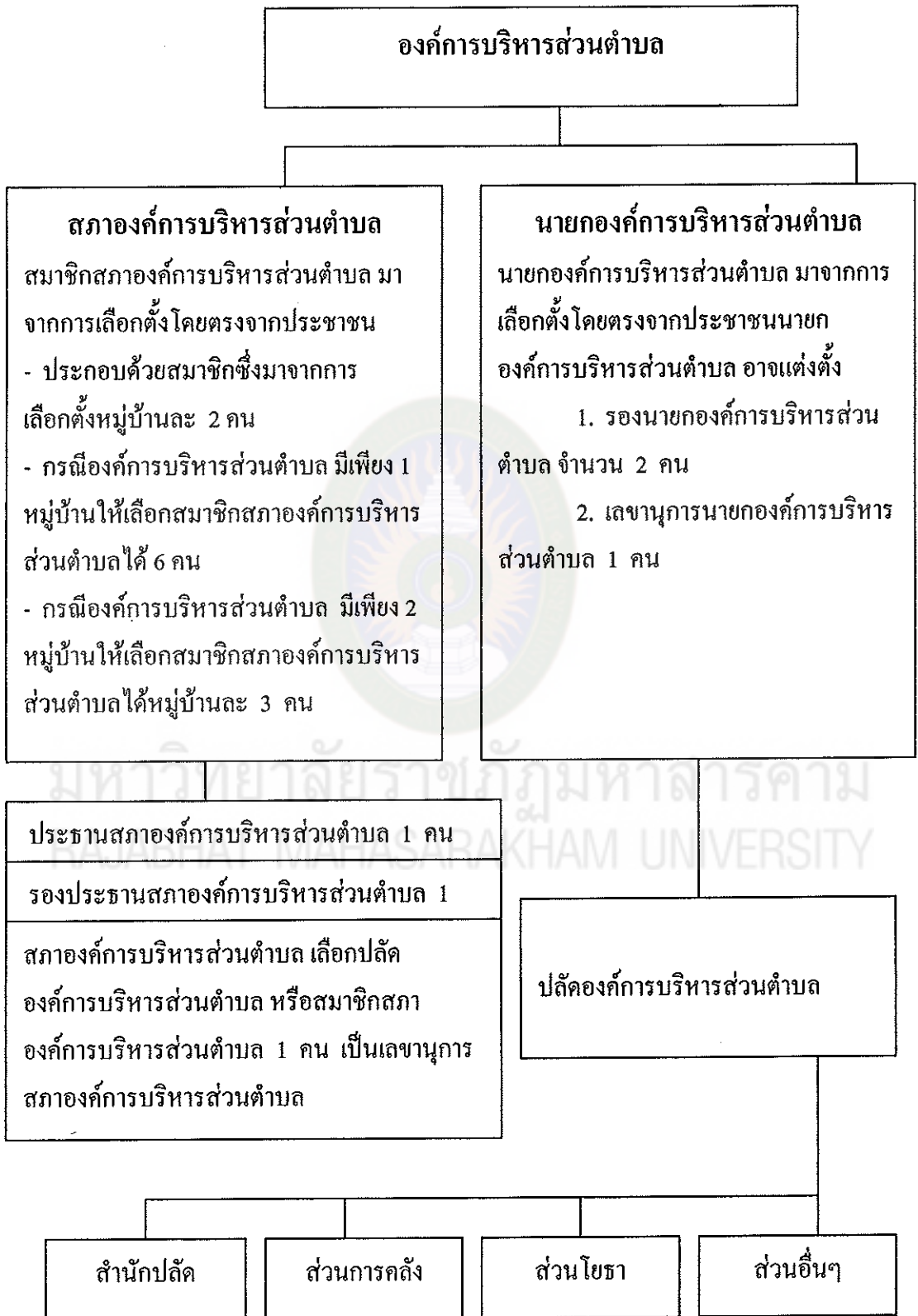
2.3 องค์การบริหารส่วนตำบลใดมีจำนวนประชากรทั้งหมดไม่ถึง 2,000 คน เป็นเหตุไม่สามารถบริหารงานพื้นที่นั้นให้มีประสิทธิภาพได้ ให้กระทรวงมหาดไทยประกาศยุบ องค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าว โดยให้รวมพื้นที่เข้ากับองค์การบริหารส่วนตำบลอื่น ที่มี เขตติดต่อกันภายในอำเภอเดียวกัน หรือให้หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ที่มีเขต ติดต่อกันภายในอำเภอเดียวกัน ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้นต่อมา พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 พ.ศ.2546 ได้กำหนดเพิ่มเติมให้ สภาตำบลที่มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมา ติดต่อกันเป็นเวลา 3 ปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ก็อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วน ตำบล ได้ทั้งนี้เพื่อให้ความสัมพันธ์กับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และเป็นไปตาม พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542

ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลจะสามารถจัดตั้งได้จะต้องมาจากสภาตำบลที่มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท หรือตามเกณฑ์รายได้เฉลี่ยที่มีการเปลี่ยนแปลง ต้องจัดทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทย และ ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา โดยในประกาศให้ระบุชื่อและขอบเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วย

3. โครงสร้างและอำนาจหน้าที่

3.1 สภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นฝ่ายนิติบัญญัติที่ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในหมู่บ้านในตำบลนั้นๆ หมู่บ้านละ 2 คน ถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลใดมี 2 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้หมู่บ้านละ 3 คน แต่ถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง 1 หมู่บ้านให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้หมู่บ้านละ 6 คน ในสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจะประกอบด้วย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน และเลขาสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน ซึ่งมาจากการเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีหน้าที่ในการให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับ ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารให้เป็นไปตามนโยบาย แผนพัฒนาตำบล กฎหมายระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ โดยมีวาระในการดำรงตำแหน่ง คราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง

3.2 นายกององค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตตำบล ซึ่งอาจแต่งตั้งรองนายกององค์การบริหารส่วนตำบลได้ไม่เกิน 2 คน และเลขานุการนายกององค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน ซึ่งรองนายกององค์การบริหารส่วนตำบล และเลขานุการนายกององค์การบริหารส่วนตำบล มาจากการแต่งตั้งจากนายกององค์การบริหารส่วนตำบล มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับนายกององค์การบริหารส่วนตำบล ในส่วนในการดำรงตำแหน่งนายกององค์การบริหารส่วนตำบล นั้นมีวาระดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี ไม่เกิน 2 สมัยติดต่อกัน มีหน้าที่ในการบริหารพัฒนา บริหารงานทั้งหมด ทั้งบริหารพัฒนาตำบล บริหารงานบุคคล กำหนดนโยบาย วางแผนการพัฒนาตำบลจัดทำงบประมาณรายจ่าย ต้องรายงานผลการปฏิบัติงานตามที่เห็นนโยบายไว้ในทุกปี และปฏิบัติหน้าที่อื่นๆตามที่ทางราชการมอบหมาย

แผนภูมิที่ 3 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล

ที่มา: “พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2546”, 2546 : 16-37

4. การบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล

การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด มีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้บังคับบัญชาในส่วนราชการ มีพนักงานส่วนตำบลซึ่งเป็นข้าราชการประจำ และมีลูกจ้างจำนวนตามโครงสร้าง ตามกรอบอัตรากำลัง เป็นไปตามขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งกำหนดไว้ 3 ขนาด คือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยมีกรอบพิจารณาจากรายได้ พื้นที่ และประชากร ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเกณฑ์ในการพิจารณากรอบอัตรากำลังแบ่งการบริหาร ออกเป็น อย่างน้อย 6 ส่วน ดังนี้

4.1 สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่รับผิดชอบงานบริหารทั่วไป งานธุรการ งานการเจ้าหน้าที่ งานสวัสดิการของพนักงานส่วนตำบล และลูกจ้าง งานการประชุม งานนโยบายและแผน งานกฎหมายและคดี งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย งานกิจการสภา และงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับมอบหมาย

4.2 ส่วนการคลัง มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเบิกเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน การตรวจเงิน และอื่นๆ โดยมีฝ่ายงานการเงิน ฝ่ายงานบัญชี ฝ่ายงานพัฒนาและจัดเก็บรายได้ ฝ่ายทะเบียนทรัพย์สินและพัสดุ และงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับมอบหมาย

4.3 ส่วนโยธา มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานสำรวจ ออกแบบ ประมาณการรา ค่าใช้จ่ายในโครงการ งานควบคุมอาคาร โดยมีฝ่ายก่อสร้าง ฝ่ายออกแบบและควบคุมอาคาร ฝ่ายประสานสาธารณูปโภค และฝ่ายผังเมือง และงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

4.4.4 ส่วนสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงาน สาธารณสุขทั้งหมด โดยมีฝ่ายอนามัยและสิ่งแวดล้อม ฝ่ายส่งเสริมสุขภาพและสาธารณสุข ฝ่ายรักษาความสะอาด ฝ่ายควบคุมและจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ฝ่ายควบคุมโรค และฝ่ายบริการ สาธารณสุขและงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับมอบหมาย

4.5 ส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษา คือ ฝ่ายส่งเสริมกิจการโรงเรียน และฝ่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับมอบหมาย

4.6 ส่วนสวัสดิการสังคม มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับ การบริการด้านสวัสดิการ และพัฒนาชุมชน การสังคมสงเคราะห์ และฝ่ายส่งเสริมอาชีพและพัฒนาสตรีและงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับมอบหมาย

5. อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2546 มีดังนี้

5.1 หน้าที่ทั่วไป

ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล(ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่พัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

5.2 หน้าที่ที่กฎหมายบังคับให้ทำ

มาตรา 67 ภายใต้งบบังคับกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

5.2.1 จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

5.2.2 รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ

รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

5.2.3 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

5.2.4 ป้องกันและบรรเทาสาธารณสุข

5.2.5 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

5.2.6 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

5.2.7 คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5.2.8 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น

และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

5.2.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณ

หรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

5.3 หน้าที่ไม่บังคับให้ทำ แต่อาจที่จะดำเนินการได้

มาตรา 68 ภายใต้งบบังคับกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการใน เขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

5.3.1 ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร

5.3.2 ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

5.3.3 ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

5.3.4 ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ

และสวนสาธารณะ

- 5.3.5 ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- 5.3.6 ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- 5.3.7 การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติ

ของแผ่นดิน

- 5.3.8 หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 5.3.9 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- 5.3.10 กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- 5.3.11 การท่องเที่ยว
- 5.3.12 การผังเมือง

5.4 ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 มาตรา 16 ยังกำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

- 5.4.1 การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
- 5.4.2 การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
- 5.4.3 การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
- 5.4.4 การสาธารณสุขโรคและการก่อสร้างอื่นๆ
- 5.4.5 การสาธารณสุขการ
- 5.4.6 การส่งเสริม การฝึก และประกอบอาชีพ
- 5.4.7 การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน
- 5.4.8 การส่งเสริมการท่องเที่ยว
- 5.4.9 การจัดการศึกษา
- 5.4.10 การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิต สตรี คนชรา

และ ผู้ด้อยโอกาส

✶

- 5.4.11 การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- 5.4.12 การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
- 5.4.13 การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- 5.4.14 การส่งเสริมกีฬา

- 5.4.15 การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพ
ของประชาชน
- 5.4.16 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
- 5.4.17 การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
- 5.4.18 การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
- 5.4.19 การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
- 5.4.20 การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
- 5.4.21 การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
- 5.4.22 การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
- 5.4.23 การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย
โรงมหรสพ และสาธารณสถานอื่นๆ
- 5.4.24 การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 5.4.25 การผังเมือง
- 5.4.26 การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร
- 5.4.27 การดูแลรักษาที่สาธารณะ
- 5.4.28 การควบคุมอาคาร
- 5.4.29 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 5.4.30 การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกัน
และรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- 5.4.31 กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่
คณะกรรมการประกาศกำหนด
- 5.5 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมายที่กำหนดในการ
ปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลยังมีกฎหมายอื่นที่
เกี่ยวข้องที่ให้องค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะราชการส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามอำนาจหน้าที่
ดังต่อไปนี้
- 5.5.1 พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522
- 5.5.2 พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ.2535
- 5.5.3 พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ.2508

5.5.4 พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ.2475

5.5.5 พระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ.2510

5.5.6 พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ.2535

5.5.7 กฎหมายอื่นๆ ตามแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบลในท้องถิ่นที่มีพื้นที่ต้องบังคับใช้ตามกฎหมายนั้นๆ เช่น กฎหมายเกี่ยวกับเรื่องป่าไม้ การประมง ทรัพยากรธรรมชาติ น้ำมัน นกอีแอ่น เป็นต้น

6. การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ในหนึ่งปีมีสมัยประชุมสามัญ 2 สมัยหรือหลายสมัย แล้วแต่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะกำหนด แต่ไม่เกิน 4 สมัย เมื่อเห็นว่าเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภา นายองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกที่มีอยู่ อาจทำคำร้องยื่นต่อนายอำเภอ ขอให้เปิดประชุมสมัยวิสามัญ ถ้านายอำเภอเห็นสมควรก็ให้นายอำเภอประชุมวิสามัญได้

การประชุมสมัยหนึ่งๆ ให้มีกำหนดไม่เกิน 15 วัน แต่ถ้าจะขยายเวลาออกไปต้องได้รับอนุญาตจากนายอำเภอ สำหรับการประชุมสภาครั้งแรกต้องดำเนินการภายใน 45 วัน นับแต่วันเลือกตั้ง การเรียกประชุมสภาตามสมัยประชุมให้ประธานสภาเป็นผู้เรียกประชุม และเป็นผู้ปิดการประชุม การประชุมในแต่ละครั้งจะต้องมีสมาชิกสภามาร่วมประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จึงจะครบองค์ประชุม

7. รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

7.1 รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง ได้แก่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย ภาษีบำรุงท้องที่ อากรฆ่าสัตว์ และค่าธรรมเนียมใบอนุญาต รวมถึงผลประโยชน์อื่นอันเนื่องจากการฆ่าสัตว์

7.2 ส่วนราชการจัดเก็บให้ ได้แก่ ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน ภาษีสุรา ภาษีสรรพสามิตภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิบัตรและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดิน อากรรังนกอีแอ่น ค่าภาคหลวงค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ รายได้จากอากรกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล เงินจากประทานบัตรในอนุญาต และอาชญาบัตรตามกฎหมายว่าด้วยการประมง รายได้จากทรัพยากรธรรมชาติ

7.3 เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

7.4 รายได้อื่นๆ เช่น รายได้ทรัพย์สิน รายได้จากสาธารณูปโภค รายได้จาก

กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้ รายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้ และตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

8. รายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายจ่ายตามงบประมาณโดยจำแนกออกเป็นลักษณะ คือ รายจ่ายงบกลาง และรายจ่ายตามแผนงาน

8.1 รายจ่ายงบกลาง หมายถึง รายจ่ายที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภาระผูกพันต้องจ่าย และเป็นรายจ่ายที่ตั้งไว้เพื่อจัดสรรให้หน่วยงานต่างๆ เบิกจ่าย ได้แก่

8.1.1 ค่าชำระเงินกู้ และดอกเบี้ย

8.1.2 รายจ่ายตามข้อผูกพัน

8.1.3 เงินสำรองจ่าย

8.1.4 เงินงบประมาณรายจ่ายทั่วไปตั้งช่วยเหลืองบประมาณ

8.1.5 เงินช่วยค่าทำศพ

8.2 รายจ่ายตามแผนงาน หมายถึง รายจ่ายซึ่งกำหนดรายละเอียดหมวดรายจ่ายไว้ในงานหรือโครงการตามแผนงานสำหรับหน่วยงานใดโดยเฉพาะ ได้แก่

8.2.1 หมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ

8.2.2 หมวดค่าจ้างชั่วคราว

8.2.3 หมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ

8.2.4 หมวดค่าสาธารณูปโภค

8.2.5 หมวดเงินอุดหนุน

8.2.6 หมวดค่าครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง

8.2.7 หมวดรายจ่ายอื่นๆ

9. การกำกับดูแล

9.1 นายอำเภอมีอำนาจกำกับดูแล การปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ โดยมีอำนาจสามารถเรียกสมาชิกสภา คณะผู้บริหาร พนักงานส่วนตำบล ลูกจ้างของพนักงานส่วนตำบลมาชี้แจง หรือสอบสวนตลอดจนเรียกรายงานเอกสารใดๆ จากองค์การบริหารส่วนตำบลมาตรวจสอบได้

9.2 เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหรือ

ประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม นายอำเภอจะรายงานเสนอความเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อยุบสภาก็ได้

จากแนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล จึงสรุปได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 5) พ.ศ.2546 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน และผู้ร่างกฎหมายต้องการให้องค์ประกอบของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรง อันเป็นตัวแทนของประชาชนโดยแท้จริง มีจำนวนที่มากกว่าจำนวนที่มาจากการแต่งตั้ง และได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายให้มีเฉพาะผู้แทนของประชาชนมาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรงเท่านั้น ทำหน้าที่เป็นฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล อันสะท้อนให้เห็นว่าต้องการให้เป็นองค์กรปกครองของประชาชน และต้องการให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ ตามเจตนารมณ์ของหลักการกระจายอำนาจจากการปกครองอย่างแท้จริง และเมื่อพิจารณาจากอำนาจหน้าที่เห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาครอบคลุมในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิตของประชาชน และมีความเป็นอิสระในการดำเนินงานภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่กำหนดไว้

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวสันตุ

1. สภาพทั่วไป

1.1 ลักษณะที่ตั้ง สภาตำบลหนองบัวสันตุได้รับประกาศจัดตั้งเป็นสภาตำบลเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2539 ต่อมาได้มีพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2540 ตำบลหนองบัวสันตุ ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของที่ทำการอำเภอขงสี่สุราษฎร์ มีระยะห่างประมาณ 12 กิโลเมตร ตั้งอยู่ หมู่ที่ 12 บ้านหนองกุงศรี ตำบลหนองบัวสันตุ อำเภอขงสี่สุราษฎร์ จังหวัดมหาสารคาม 44210 โดยมีสถานที่ตั้งติดพื้นที่ดังต่อไปนี้

1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

ทิศเหนือ ติดตำบลคงเมือง บ้านกู่ อำเภอขงสี่สุราษฎร์ ตำบลหัวดง อำเภอนาดูน

ทิศใต้ ติดตำบลลานสะแก อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย

ทิศตะวันออก ติดตำบลนาสีนวล อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย

ทิศตะวันตก ติดตำบลขามเรียง อำเภอขงสี่สุราษฎร์

1.3 ลักษณะภูมิอากาศ มี 3 ฤดู คือ

ฤดูร้อน ตั้งแต่เดือน มีนาคม - เมษายน

ฤดูฝน ตั้งแต่เดือน พฤษภาคม - ตุลาคม

ฤดูหนาว ตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน - กุมภาพันธ์

1.4 ลักษณะการปกครอง

ตารางที่ 1 เขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวสันตุ จำนวน 12 หมู่

หมู่ที่	ชื่อบ้าน	จำนวนครัวเรือน	ชาย	หญิง	รวม
1	บ้านหนองบัวสันตุ	191	467	400	907
2	บ้านเจริญสุข	138	309	289	598
3	บ้านหนองบัวใต้	115	259	229	488
4	บ้านหนองรูแจ้เหนือ	63	160	169	329
5	บ้านหนองรูแจ้ใต้	58	147	130	277
6	บ้านหนองขุ่น	67	193	166	359
7	บ้านหนองแวงเหนือ	71	174	181	355
8	บ้านหนองแวงใต้	80	194	281	412
9	บ้านหนองพุก	51	134	125	259
10	บ้านเหล่าจิ้ว	73	158	179	337
11	บ้านหนองท่อม	58	162	162	324
12	บ้านหนองกุงศรี	83	212	201	413
รวม		1,051	2,569	2,489	5,058

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวสันตุประจำปี. 2553 : 5

สมาชิกสภา 24 คน พนักงานส่วนตำบล 7 คน ลูกจ้างประจำ 1 คน
พนักงานจ้างตามภารกิจ 13 คน พนักงานจ้างทั่วไป 6 คน ขนาดและเขตการปกครอง
ตำบลหนองบัวสันตุ มีพื้นที่ประมาณ 32.67 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 20,421 ไร่ คิดเป็น
ร้อยละ 13.47 ของอำเภอขามเฒ่ามีจำนวนประชากร ทั้งหมด 5,058 คน จำนวนครัวเรือน
1,071 หลังคาเรือนมีจำนวนประชากรชาย 2,569 คน ประชากรหญิง 2,489 คน

2. ด้านเศรษฐกิจ

2.1 ด้านอาชีพ

2.1.1 การปลูกพืชไร่ เกษตรกรจะปลูกพืชในฤดูแล้ง เช่น มันสำปะหลัง ข้าวโพด ปอ ถั่วลิสง

2.1.2 การปลูกไม้ผล ส่วนมากเกษตรกรจะปลูกตามบ้าน เช่น มะพร้าว ขนุน น้อยหน่า กุ้งฝอย ฝรั่ง ส่วนมากเป็นการปลูกเพื่อบริโภคและจำหน่ายบ้างเล็กน้อยเพื่อเป็นรายได้เสริม

2.1.3 การปลูกพืชผัก เช่น ถั่วฝักยาว หอม กระเทียม ส่วนใหญ่ปลูกไว้บริโภคเอง

2.2 ด้านการเลี้ยงสัตว์ไม่มีเกษตรกรเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลัก แต่เลี้ยงไว้เพื่อเป็นอาชีพเสริมเท่านั้น เช่น โคเนื้อ กระบือ สุกร ไก่พื้นเมือง การเลี้ยงปลา

นอกจากนั้นยังประกอบอาชีพรับจ้าง ซึ่งมีทั้งรับจ้างประจำและทั้งชั่วคราว หลังฤดูเก็บเกี่ยวในไร่นา และประชากรหนุ่มสาวอายุระหว่าง 15-30 ปี ส่วนใหญ่เดินทางเข้าทำงานที่กรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียง นอกจากนั้นประชากรยังมีการรับจ้างภายในตำบลและตำบลใกล้เคียง ส่วนใหญ่เป็นงานด้านการเกษตร เช่น เกี่ยวข้าว ปัก คำนานา ขุดดิน คายหญ้า แต่ระยะเวลาในการทำงานสั้นมาก ประมาณ 1-2 เดือนเท่านั้น

3. ด้านคนและสังคม

ด้านการศึกษา มีโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1 แห่ง เปิดสอนระดับอนุบาล ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 2 แห่ง และศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ 4 แห่ง เปิดสอนเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียน

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวสันตุ อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้ถ่ายโอนวันที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ. 2551 จากกรมศาสนาจำนวน 1 ศูนย์ คือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองบัวสันตุ ก่อนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองบัวสันตุ จะโอนมาให้ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวสันตุ นั้น อยู่ในความรับผิดชอบ ของวัดบ้านหนองบัวสันตุ มีเจ้าอาวาสเป็นผู้บริหารและนำอาคารในวัดมาเป็นอาคารเรียน การบริหารจัดการภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในรูปคณะกรรมการบริหารศูนย์โดยมีเจ้าอาวาสเป็นประธาน ในส่วนของ

งบประมาณต่างๆเช่น เงินเดือนผู้ดูแลเด็ก ได้รับจากกรมการศาสนา แต่งบประมาณไม่พอกับการจัดการเรียนการสอนจึงทำให้เกิดปัญหา การขาดแคลน วัสดุอุปกรณ์ในการเรียนการสอนที่สำคัญ คือ ห้องเรียนแออัดเพราะไม่มีงบประมาณในการก่อสร้างอาคารเรียนใหม่ งบประมาณในการพัฒนาคุณภาพผู้ดูแลเด็กนั้นมีน้อย เมื่อมีการถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองบัวสันตุให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวสันตุ มีนักเรียนจำนวน 57 คน มีผู้ดูแลเด็ก 4 คน ปัจจุบันผู้ดูแลเด็กมีสภาพเป็นลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวสันตุ การบริหารจัดการในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวสันตุ

นอกจากนี้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองรูแซ่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองแวง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองพุก เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวสันตุ จัดตั้งเองการบริหารจัดการ อยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมด

3.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองรูแซ่ จัดตั้งเมื่อ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2548 อาศัยโรงครัววัดบ้านหนองรูแซ่ เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีเด็กเล็ก 48 คน ผู้ดูแลเด็ก 2 คน รับเด็กเล็กอายุ 3-6 ปี ปัจจุบันมีเด็กเล็ก จำนวน 35 คน มีผู้ดูแลเด็ก 2 คน

3.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองแวง จัดตั้งเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2544 มีเด็กเล็ก 40 คน ผู้ดูแลเด็ก 2 คน รับเด็กเล็ก อายุ 3-6 ปี ใช้วัดหลังเก่า เป็นอาคารเรียน ปัจจุบันมีเด็กเล็ก จำนวน 31 คน มีผู้ดูแลเด็ก 2 คน

3.3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองพุก จัดตั้งเมื่อ วันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ.2550 ใช้วัดหลังเก่าเป็นอาคารเรียน มีเด็กเล็ก 30 คน ผู้ดูแลเด็ก 2 คน รับเด็กเล็กอายุ 3-6 ปี ปัจจุบันมีเด็กเล็กจำนวน 30 คน มีผู้ดูแลเด็ก 2 คน

4. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

4.1 ด้านคมนาคม ได้แก่ มีถนนลาดยาง ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ถนนลูกรัง และถนนดิน

4.2 การติดต่อสื่อสาร ได้แก่ หอกระจายข่าว 12 หมู่บ้าน 12 แห่ง

4.3 ด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ มีสำนักงานไฟฟ้าร่วมกับจังหวัดมหาสารคาม 1 แห่ง

5. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5.1 ทรัพยากรดิน ทรัพยากรดินส่วนมากเป็นดินร่วนมีแร่ธาตุและสารอินทรีย์อยู่เป็นจำนวนมาก ความอุดมสมบูรณ์ของดินดี

5.2 ทรัพยากรป่าไม้ ส่วนมากจะเป็นไม้ที่ปลูกเอง

5.3 ทรัพยากรน้ำ ที่เกิดจากลำห้วย หนอง คลอง บึง

5.4 องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวสันตย์ยังไม่มีที่ดินสำหรับทิ้งขยะเป็นของตนเอง ได้ใช้ที่ดินของส่วนบุคคลทิ้งขยะ โดยอาศัยวิธีการฝังกลบและเผาทำลายในที่กลางแจ้ง

5.5 การกำจัดน้ำเสีย ชุมชนในตำบลหนองบัวสันตย์กำจัดน้ำเสียโดยวิธีการปล่อยทิ้งในที่ของตนเอง ยังไม่มีบ่อกำจัดน้ำเสีย

6. โครงสร้างและกระบวนการบริหารงานบุคคล

6.1 โครงสร้างอัตรากำลังของตำบลหนองบัวสันตย์ตำบลหนองบัวสันตย์มีพนักงานจำนวน 9 คน ลูกจ้างประจำ 1 คน ลูกจ้างตามภารกิจ 13 คน พนักงานจ้างทั่วไป 6 คน โดยมีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาพนักงานทั้งหมด

6.2 คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวสันตย์ มี 4 คน

6.3 พนักงานจ้างตามภารกิจ มี 9 คน

6.4 พนักงานจ้างตามภารกิจ (ผู้ดูแลเด็ก) มี 8 คน

6.5 พนักงานจ้างทั่วไป มี 2 คน

6.6 สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มี 24 คน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาถึงการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้มีผู้สนใจศึกษาไว้พอสมควร ทั้งในรูปของการศึกษา ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน การประกันคุณภาพการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา ความพร้อมในการจัดการศึกษา ความสามารถในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพอสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ปรีศณี เจริญใจ (2551 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพเสด็จ อำเภอคอกยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ประสิทธิภาพของการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพเสด็จ อยู่ในระดับมาก

ทั้งความคิดเห็นของกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์การบริหารส่วนตำบล เทพเสด็จ และประชาชนที่อาศัยในตำบลเทพเสด็จ ในฐานะผู้ปกครองนักเรียน โดยในส่วนของ กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพเสด็จ ซึ่งประกอบ ไปด้วยผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภา คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และพนักงานส่วนตำบล และพนักงานจ้างองค์การบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นที่ตรงกันด้านบุคลากร ด้านศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก และด้านผู้เรียน และประชาชนที่อาศัยในตำบลเทพเสด็จ ในฐานะผู้ปกครองนักเรียน มี ความพึงพอใจในประสิทธิภาพของผู้เรียนในระดับมาก ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยครั้งนี้ด้าน บุคลากรของศูนย์ทั้งหัวหน้าศูนย์เด็กเล็กและผู้ดูแลเด็กควรได้รับการส่งเสริมให้ศึกษาในระดับ ปริญญาตรี ทางการศึกษาทุกคนเพื่อให้เกิดการยอมรับในคุณภาพของผู้สอน ด้านศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กควรจะนำระบบสารสนเทศมาใช้ในศูนย์เพื่อให้เกิดความเป็นปัจจุบันของข้อมูลและเด็ก นักเรียนสนใจที่เรียนหนังสือมากขึ้น และด้านผู้เรียนควรจะต้องเลือกสื่อและมีการจัดการเรียน การสอนที่สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กเล็กซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน

วีระ พลรักษา (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการ ดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมการพัฒนาชุมชนในจังหวัดขอนแก่น พบว่า ศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กประสบปัญหาทั้งด้านบุคลากรและงบประมาณ กล่าวคือ คณะกรรมการบริหารศูนย์ ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน และส่วนใหญ่ขาดลักษณะการทำงานเป็นทีม ผู้ดูแลเด็กขาด ประสบการณ์และทักษะในการทำงาน จึงต้องเข้ารับการฝึกอบรมและศึกษาดูงานเพิ่มเติม ส่วน ปัญหาด้านงบประมาณได้แก่ มีงบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานไม่เพียงพอ เนื่องจาก ผู้ปกครองเด็กส่วนใหญ่มีฐานะยากจน และได้รับการสนับสนุนจากทางราชการน้อยเกินไป

สุชาติณี ประจําเมือง (2551: บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนาบุคลากรในการจัด ประสบการณ์สำหรับเด็กประถมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหนองสังข์ อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ก่อนการดำเนินการพัฒนา บุคลากรทุก คน จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และไม่เคยได้รับการอบรมตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ทำให้ไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ตาม กิจกรรมประจำวันทั้ง 6 กิจกรรมได้ ซึ่งได้แก่ การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรม เสริมประสบการณ์ กิจกรรมสร้างสรรค์ และ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ได้ จึงได้ดำเนินการ พัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการด้วยการฝึกปฏิบัติจริง การสาธิตการ สอนเป็นรายบุคคล ประกอบการมีวิทยากรให้คำแนะนำ เสนอแนะ ปรึกษาหารือ ช่วยเหลือ

ปรับปรุงแก้ไขและเทคนิคการจัดกิจกรรมในประเด็นที่เป็นปัญหาอย่างใกล้ชิดจนกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถจัดกิจกรรมได้ด้วยความมั่นใจ

โดยสรุปการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กประถมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหนองสังข์ อำเภอแก่งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศ ทำให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถจัดประสบการณ์สำหรับเด็กประถมวัยพ.ศ. 2546 ด้านกิจกรรมประจำวันทั้ง 6 กิจกรรมในชั้นเรียนได้อย่างมั่นใจและมีประสิทธิภาพ

ปวีณา รูปทอง (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่แน่ใจต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากศักยภาพในการดำเนินงาน นโยบายหรือแผนงานด้านการศึกษาระดับต่ำ อีกทั้งยังขาดความรู้ของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการกระจายอำนาจและการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยที่สำคัญคือ นโยบายหรือแผนงานด้านการจัดการศึกษายังไม่ชัดเจน ส่งผลต่อกระบวนการดำเนินงานที่ไร้ทิศทางจึงทำให้ไม่มีความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่

อัครเดช วรหาญ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสามารถในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความสามารถในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับสูง โดยมีความสามารถด้านการบริหารจัดการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลและด้านงบประมาณในระดับสูง โดยต่างคิดว่าเป็นหน้าที่ที่สามารถปฏิบัติได้ โดยดูได้จากผลวิเคราะห์ด้านการบริหารจัดการ การบริหารงานทุกด้านอยู่ในระดับความสามารถสูง อันเป็นผลการถ่ายโอนภารกิจนี้ได้รับการถ่ายโอนมาทั้งหมดทั้งงาน คน และงบประมาณ ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถวางแผนการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ตามความต้องการของท้องถิ่น

สมภาร จันทร์วิตร (2551 : บทคัดย่อ) ศึกษาการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีลักษณะการผสมผสานความรู้ต่างๆเข้าด้วยกัน มีการเชื่อมโยงความรู้อย่างกว้างขวางทั้งยังให้ความสำคัญกับผู้เรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตัวเอง ได้เรียนรู้ในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเอง และได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ครูผู้ดูแลเด็กสอนเด็ก โดยสรุป การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดพิทักษ์วนาราม อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ผลการวิเคราะห์กับเป้าหมายตามกรอบการศึกษาค้นคว้าสรุปได้ว่า กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการมีความสามารถในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ และสามารถจัดประสบการณ์ แบบบูรณาการได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

อภิชาติ แสงลี (2552 : บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในศูนย์พัฒนาพัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอสองดาว จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า

1. ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ส่วนใหญ่องค์การบริหารส่วนตำบลสรรหาบุคลากรทางการศึกษาตามเกณฑ์ถูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบล ครูพี่เลี้ยง/ผู้ดูแลเด็กขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีโอกาสเข้ารับการอบรมสัมมนาเพิ่มพูนความรู้น้อย
2. ด้านสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ส่วนใหญ่สถานที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในพื้นที่ที่มีขนาดเหมาะสม ไม่เสี่ยงต่ออันตราย มีการติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย สภาพแวดล้อมการจัดการศึกษาทั้งในและนอกห้องเรียนสะอาดและปลอดภัย สะดวกใน การทำกิจกรรม
3. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ส่วนใหญ่จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยจัดตามตารางกิจกรรมประจำวัน มีสื่อวัสดุ ชำรุดทรุดโทรมและมีหลากหลาย
4. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ส่วนใหญ่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรม ที่เอื้อและเปิด โอกาสให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์ แต่ชาวบ้านส่วนใหญ่ ขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน และผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม

โดยสรุป สภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอสองดาว จังหวัดสกลนคร มีข้อบกพร่องและปัญหา ได้แก่ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ กับด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน